Niet alle ritme is poëzie....

Groteske uitspraken van Yerba Seku

= door drs.Henry Habibe =

IK HEB ONLANGS kennis genomen van de uitspraak van Yerba Seku (ps. van Richard Hooi) m.b.t. zijn veelschrijverij van de zogenaamde 'ritmische poëzie'. Carel de Haseth heeft deze uitspraak onder de loep genomen en heeft, heel terecht, daartegen stelling genomen. (Ñapa, 27/1/90)
Waarom terecht?
Omdat Yerba Seku meent dat hij de dichters Pierre Lauffer en Elis Juliana naar de kroon kan steken, zonder dat hij bewezen heeft dat hij ook gedichten kan schrijven met het poëtisch gehalte als bij de vorige twee dichters.

In een interview, waarnaar De Haseth verwijst, zou Yerba Seku het volgende opgemerkt hebben: 'Zonder op te willen scheppen kan ik zeggen dat er op Curaçao geen enkele dichter is die meer heeft geschreven of die meer heeft opgetreden dan ik. De beroemde Pierre Lauffer niet. En ook de beroemde Elis (sic) Juliana niet. Die beide heren hebben bij elkaar niet eens tien ritmische gedichten geschreven. Yerba Seku schreef er inmiddels al meer dan vijfhonderd'. (ik citeer uit het artikel van De Haseth).

Deze uitspraak dient nader bekeken te worden, omdat het in de eerste plaats geen recht doet aan de nationale dichter van Curaçao (Pierre Lauffer) en de even grote dichter Elis Juliana. Op de tweede plaats kan deze uitspraak een aanslag zijn tegen het literair niveau, dat wij op Curaçao inmiddels bereikt hebben met het werk van dichters als Lauffer, Juliana, Luis Daal, e.a.

De Haseth heeft drie gedichten (ritmische!) van de drie dichters naast elkaar gezet en komt — na een kleine analyse — tot de conclusie dat Lauffer en Juliana 'een zeer efficiënt gebruik maken van de mogelijkheden die de verschillende vormen van rijm een dichter bieden'. Ook maken Lauffer en 'Juliana —aldus De Haseth — op ingenieuze wijze gebruik van de mogelijkheden om het ritme in hun gedicht te variëren, zowel in tempo, melodie als intensiteit. Bij Yerba Seku blijkt dat niet het geval te zijn en is er enigszins sprake van 'dwangrijm'.

NIET ADEQUAAT

Ik zou hier willen opmerken dat deze 'methode' (om aan te tonen 'hoe ritmisch is de ritmische poëzie?') mij niet erg adequaat lijkt. Ritme kan nu eenmaal niet gemeten worden aan de hand van zaken zoals rijm, alliteratie en assonantie. Ritme is een innerlijke beweging (heeft te maken met SNELHEID en TEMPO) die ontstaat doordat woorden op een zeer speciale manier achter elkaar geplaatst zijn (ik beperk me natuurlijk tot de poëzie)

Op de tweede plaats lijkt me de keus door De Haseth van slechts één gedicht van Yerba Seku niet zo relevant (Yerba Seku beweerde toch méér dan vijfhonderd geschreven te hebben?)

Ik zou het over een andere boeg willen gooien. Waarop baseert Yerba Seku zich om zich te kunen vergelijken met dichters zoals Lauffer en Juliana? Je kunt wel makkelijk zeggen dat je méér dan vijfhonderd gedichten hebt geschreven, maar zijn dat wel gedichten?

Ritme komen we op zoveel plaatsen tegen. Als je in een rijdende trein zit, kun je het 'ritme' van het geluid dat de wielen voortbrengen, duidelijk horen. Ook als we naar die 'salsa's' en die 'merengue's' luisteren, kunnen we een 'ritme' waarnemen. Maar zijn dat ook 'gedichten'?

CRITERIA

M.a.w. als we het willen hebben over de 'ritmische' composities van Yerba Seku, dan moeten wij éérst vaststellen OF ze wel voldoen aan de algemeen geldende criteria voor het schrijven van poëzie.

En ik vrees, liever nog, ik durf te betwijfelen of al die 500 gedichten (of méér dan 500) werkelijk aan die criteria voldoen. Eén van de kenmerken van de gedichten van deze dichter is dat zij sterk ritmisch zijn. Hij heeft prachtige dingen gecomponeerd, minder geslaagde en ook veel waardeloze rijmelarijen. Met 'prachtige dingen' bedoel ik echt originele gedichten. Maar dat lijkt mij nog niet een reden om zich te gaan meten met Lauffer en Juliana. Het rijm en ritme worden abusievelijk en overdreven toegepast.

Het lijkt alsof de regels bij Yerba Seku steeds (ook wanneer de 'boodschap' dat niet vereist) MOETEN rijmen. En aangezien de 'boodschap' veelal een politiek, sociaal of economisch probleem betreft, worden die composities dan eerder berijmde politiek dan gedichten met een werkelijke poëtische waarde.

SIMPLISTISCH

Ik heb zelf ooit tegen Yerba Seku gezegd (en ik zou het hier willen herhalen) dat zijn gedichtjes op die manier vaak 'simplistisch' aandoen en dat ze voor mij, zuiver estetisch gezien, niet veel waarde hebben. (Ik heb reeds gezegd, dat er uitzonderingen zijn).

Bij het bewuste interview (*Beurs- en Nieuwsberichten*, 9/12/89) zei hij eerst niet te willen opscheppen, maar achteraf heeft hij dat toch gedaan. Het is niets dichter dan opschepperij, wanneer je beweert dat 'op Curaçao geen enkele dichter is die meer heeft geschreven' dan jijzelf, indien je zelf geen bewijs hebt geleverd van het schrijven van poëzie op het niveau van Pierre Lauffer en Elis Juliana.

Ik wéét dat er op Curaçao af en toe gedichtenbundels gerecenseerd worden. Maar het komt mij zo voor dat dat nogal verzachtend gebeurt, d.w.z. niet kritisch genoeg. Ook de weinige 'café's literario', die sporadisch plaatsvinden zijn eerder gezelligheids-evenementjes dan gelegenheden waar dichters en dichteressen hun werk aan een opbouwende kritiek kunnen blootstellen.

Het ontbreken van een werkelijk literaire kritiek op Curaçao is de oorzaak van het feit dat het gehalte van menigeen's poëzie op een laag niveau blijft. Yerba Seku IS NIET DE ENIGE!